ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **V. V. U.**, zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 963/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2022, č. j. OAM-42798-19/DP-2021, MV-187402/OAM-2021, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 15. 7. 2022, č. j. 59 A 36/2022-59,

takto:

I. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá.**

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaný **je povinen nahradit** žalobci náklady řízení o kasační stížnosti ve výši 4114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám žalobcova zástupce, advokáta Mgr. Petra Václavka.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 3. 2022, č. j. OAM-42798-19/DP-2021, MV-187402/OAM-2021 (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítl žádost žalobce o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu podle § 44a odst. 4 ve spojení s § 46a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce byl rozsudkem Okresního soudu v Liberci č. j. 5 T 25/2021-196 (právní moci nabyl dne 16. 11. 2021) uznán vinným ze spáchání úmyslného trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle § 268 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. V souvislosti s tím mu byl uložen

podmíněný trest odnětí svobody, přičemž odsouzení nebylo dosud zahlazeno. Na základě těchto skutečností měl žalovaný za to, že je s odkazem na § 44a odst. 4 a § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců dán důvod pro neprodloužení doby platnosti žalobcova povolení k pobytu.

[2] Žalobce proti napadenému rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud"), který rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 15. 7. 2022, č. j. 59 A 36/2022–59 (dále jen „napadený rozsudek"), pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud považoval odůvodnění napadeného rozhodnutí za nedostatečné zejména pro absenci hodnocení povahy a závažnosti žalobcem spáchané trestné činnosti. Žalovaný vycházel z prostého faktu, že žalobce spáchal úmyslný trestný čin, a v návaznosti na to pak po shrnutí rodinných poměrů žalobce konstatoval, že žalobce se dopustil závažného protiprávního jednání, v jehož důsledku není ani významný zásah do jeho soukromého a rodinného života způsobený napadeným rozhodnutím nepřiměřený. Nepřistoupil k bližšímu hodnocení závažnosti a druhu protiprávního jednání, např. s ohledem na kategorizaci trestných činů na zločiny a přečiny, na porovnání majetkového trestného činu spáchaného žalobcem oproti závažnosti jiné trestním zákoníkem popsané trestné činnosti apod. Žalobce přitom již ve správním řízení namítal, že mj. s ohledem na povahu a závažnost jím spáchané trestné činnosti by bylo neprodloužení jeho pobytového oprávnění nepřiměřené. Posouzení závažnosti a druhu žalobcovy trestné činnosti je přitom důležité pro posouzení intenzity zájmu státu na vycestování žalobce; k tomu krajský soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 68/2012-39, a ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Azs 27/2020-39. Potřeba posouzení této otázky plyne již z čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny. Zbylý postup žalovaného (zjišťování skutkových okolností k otázce rodinných poměrů, neprovedení žalobcem navrhovaných důkazů a otázka účastenství manželky a dcery žalobce ve správním řízení) krajský soud považoval za dostačující.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel") kasační stížnost, ve které navrhl zrušit napadený rozsudek a vrátit věc krajskému soudu k dalšímu řízení, a to z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky.

[4] Stěžovatel namítá, že krajský soud věc nesprávně posoudil, když nad rámec zákona po stěžovateli vyžadoval posouzení závažnosti trestného činu jako předpoklad pro uplatnění důvodu uvedeného v § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Dále má za to, že i eurokonformní výklad má své meze. Podle zákonodárce narušení veřejného pořádku v podobě spáchání úmyslného trestného činu je bez dalšího samostatným důvodem pro neprodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území. Dispozice § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců je naplněna již právní mocí odsuzujícího rozsudku pro úmyslný trestný čin, stěžovatel pak nemá jiné možnosti, než žádost zamítnout a dobu platnosti povolení neprodloužit. Toto ustanovení mu nedává možnost jednak jinak, tedy nedává ani prostor k zohlednění závažnosti úmyslného trestného činu. Ani eurokonformní výklad nemůže odůvodnit postup *contra legem*. Jestliže by žalovaný jednal s ohledem na čl. 6 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na

sloučení rodiny, zohlednil by závažnost spáchaného trestného činu a prodloužil by dobu platnosti dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny na území, pak by jednal v přímém rozporu s § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Takový postup by mohla odůvodnit pouze nutnost dostát závazkům z mezinárodního práva, jako je například čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a s touto otázkou se stěžovatel v napadeném rozhodnutí vypořádal.

[5] Pokud by, čistě hypoteticky, byl § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců v rozporu s čl. 6 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny, stěžovatel by tak či onak musel s ohledem na zásadu zákonnosti dané ustanovení aplikovat. Směrnice je pro členské státy závazná co se týče jejího výsledku, přičemž volba formy a prostředků k dosažení tohoto výsledku je na členském státě. Směrnice může mít přímý účinek, nebyla-li do vnitrostátního práva včas transponována nebo nebyla transponována úplně, to však není případ směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodin. Pokud se zákonodárce od textu směrnice odchýlí a stanoví něco jiného, nelze tuto „odchylku“ dorovnat ani eurokonformním výkladem, neboť by se jednalo o výklad *contra legem*; k tomu stěžovatel citoval z rozsudku Soudního dvora ze dne 15. 4. 2008, ve věci C-268/06 *Impact*. Podle stěžovatele § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců není v rozporu s danou směrnicí, zákon pouze výslovně uvádí, jaké jednání je třeba vždy považovat za narušení veřejného pořádku ve smyslu čl. 6 odst. 2 směrnice.

[6] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců je výsledkem implementace především čl. 6 odst. 1 a čl. 17 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny, která umožňuje přijetí opatření omezujícího výkon práva na sloučení rodiny výlučně z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví; k pojmu veřejného pořádku odkázal na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. 12. 2019, ve věci C-382/18, a citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Azs 27/2020-39, ze kterého vyplývá, že uplatnění výhrady veřejného pořádku může odůvodnit neprodloužení pobytového oprávnění za účelem společného soužití rodiny, avšak správní orgány jsou v takovém případě povinny zohlednit povahu a závažnost spáchaného protiprávního jednání i nebezpečí, které od dané osoby hrozí. Žalobce zároveň nesouhlasí s tím, že by ho eurokonformní výklad § 146a odst. 1 zákona o pobytu cizinců nutil k postupu *contra legem*, neboť je povinností správního orgánu při výkladu vycházet ze znění, smyslu a účelu směrnice. V této souvislosti žalobce odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 945/20-2, ve kterém se Ústavní soud věnoval překlenutí nejasného vztahu mezi § 87l odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců a čl. 27 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES. V tomto nálezu Ústavní soud konstatoval, že je třeba zákonné ustanovení vykládat ve světle pobytové směrnice, tedy přistoupit k eurokonformnímu výkladu předmětného ustanovení a využít nepřímého účinku směrnice. Totožné řešení má žalobce za vhodné a plně přiléhavé i na nyní posuzovaný případ.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb.,

soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen zaměstnancem s vysokoškolským právnickým vzděláním.

[8] Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud předesílá, že skutkově i právně obdobnými případy se zabýval v rozsudcích ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Azs 27/2020–39, a ze dne 13. 8. 2020, č. j. 7 Azs 175/2020–33, přičemž neshledal žádný důvod, aby se od závěrů v nich vyslovených odchýlil.

[11] V nyní posuzovaném případě není sporné, že byl žalobce rozsudkem Okresního soudu v Liberci č. j. 5 T 25/2021-196, který nabyl právní moci dne 17. 5. 2021, uznán vinným za spáchání úmyslného trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle § 268 odst. 1 trestního zákoníku, za nějž mu byl uložen podmíněný trest odnětí svobody v délce 3 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu 15 měsíců. V důsledku tohoto odsouzení tak byly splněny podmínky pro použití § 46a odst. 1 věty druhé zákona o pobytu cizinců.

[12] Podle § 44a odst. 4 poslední věty zákona o pobytu cizinců *„platnost povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za účelem společného soužití rodiny nelze prodloužit, je-li důvod pro zahájení řízení o zrušení platnosti tohoto povolení (§ 46a).“*

[13] Podle § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že *„na žádost cizince ministerstvo platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny zruší. Ministerstvo platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny zruší rovněž, jestliže cizinec byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu*.“

[14] Podle čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny *„[č]lenské státy mohou odejmout povolení k pobytu nebo zamítnout prodloužení jeho doby platnosti rodinnému příslušníku z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Při přijímání takového rozhodnutí berou členské státy v úvahu kromě článku 17 také závažnost nebo druh protiprávního jednání proti veřejnému pořádku nebo veřejné bezpečnosti, jehož se dopustil rodinný příslušník, nebo nebezpečí, které od takové osoby hrozí.“*

[15] Stěžovatel předně namítá, že dispozice § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců mu nedává možnost zohlednit závažnost úmyslného trestného činu, neboť jakmile je držitel povolení k dlouhodobému pobytu odsouzen pro spáchání úmyslného trestného činu, má mu správní orgán bez dalšího povolení k pobytu zrušit, anebo dobu jeho platnosti neprodloužit. S ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se předmětného ustanovení s tímto závěrem nelze souhlasit.

[16] K § 46a odst. 1 zákona o pobytu cizinců se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 21. 3. 2019, č. j. 5 Azs 88/2018–32, kde konstatoval, že *„§ 46a odst. 1*

zákona o pobytu cizinců neposkytuje správnímu orgánu v obvyklých případech prostor pro vlastní úvahu o různých aspektech spáchaného úmyslného trestného činu, např. jeho povahy či závažnosti.“ Ačkoli soud připustil, že pravidlo uvedené v § 46a odst. 1 poslední věta zákona o pobytu cizinců standardně neumožňuje správní uvážení ohledně závažnosti úmyslného trestného činu, je nutno tento závěr vykládat ve světle rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. C-381/18 a C-382/18, ve spojených věcech *G.S. a V.G. v. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (dále jen „rozsudek Soudního dvora Evropské unie“). V tomto rozsudku Soudní dvůr podal výklad čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny. Soudní dvůr uvedl, že (důraz přidán) „*S ohledem na skutečnosti uvedené v bodech 56 až 59 tohoto rozsudku přesto z volby učiněné unijním normotvůrcem vyplývá, že toto omezení rozhodovacího prostoru členských států nemůže znamenat, že by bylo vyloučeno, aby příslušné orgány použily čl. 6 odst. 1 a 2 směrnice 2003/86 pouze s poukazem na okolnost, že dotyčná osoba byla odsouzena za spáchání trestného činu, aniž by musely prokázat, že osobní chování této osoby představuje skutečnou, aktuální a dostatečně závažnou hrozbu, kterou je dotčen některý ze základních zájmů společnosti dotyčného členského státu. V souladu se zásadou proporcionality, která je jednou z obecných zásad unijního práva, však vnitrostátní praxe uplatňování těchto ustanovení nesmí zejména překračovat meze toho, co je nezbytné pro zaručení veřejného pořádku (obdobně viz rozsudek ze dne 9. července 2015, K a A, C-153/14, EU:C:2015:453, bod 51). Z toho vyplývá, že příslušné orgány nemohou mít automaticky za to, že státní příslušník třetí země představuje hrozbu pro veřejný pořádek ve smyslu čl. 6 odst. 1 a 2 směrnice 2003/86, na základě pouhé skutečnosti, že byl jakkoli odsouzen v trestním řízení. Tyto orgány tak mohou prokázat, že státní příslušník třetí země představuje hrozbu pro veřejný pořádek, pouhým poukazem na okolnost, že byl tento státní příslušník odsouzen za spáchání trestného činu, pouze pokud má tento trestný čin takový stupeň závažnosti či takovou povahu, že je nutné vyloučit pobyt tohoto státního příslušníka na území dotyčného členského státu. Tento závěr je ostatně podpořen jak odkazem na „odsouzení za spáchání závažného trestného činu“ v bodě 14 odůvodnění směrnice 2003/86, tak – pokud jde specificky o odnětí povolení k pobytu nebo zamítnutí prodloužení jeho doby platnosti – požadavkem uloženým v čl. 6 odst. 2 druhém pododstavci této směrnice, totiž vzít v úvahu závažnost nebo druh protiprávního jednání, jehož se daná osoba dopustila.*“ Za „obvyklé případy“ je tedy nutno považovat ty, v nichž závažnost nebo druh protiprávního jednání dosahuje takové intenzity, že je i s přihlédnutím k zájmu žalobce na zachování jeho soukromého a rodinného života nezbytné jeho pobyt na území členského státu vyloučit.

[17] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že přestože § 46a byl na základě zákona č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, s účinností od 18. 12. 2015 novelizován, kdy došlo k doplnění důvodů, pro které se platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny zruší, nelze tímto překonat povinnost eurokonformního výkladu § 46a zákona o pobytu cizinců, kterou stanovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 6/2012–29. Změna zákona, který provádí výše uvedenou směrnici, bez dalšího nevede ke změně (byť i výkladu) této směrnice. Závěry plynoucí z rozsudku č. j. 7 As 6/2012-29 jsou tak plně aplikovatelné i na nyní projednávanou věc. Nelze tedy souhlasit s námitkou stěžovatele, že by eurokonformní výklad § 46a zákona o pobytu cizinců, a tedy zohlednění závažnosti spáchaného trestného činu, byl výkladem *contra legem*.

[18] Na rozsudek Soudního dvora Evropské unie odkázal Nejvyšší správní soud v rozsudku (který již v napadeném rozsudku citoval krajský soud) ze dne 20. 2. 2020, č. j. 1 Azs 27/2020–39, kde na základě závěrů z něj plynoucích konstatoval, že „*správní orgány v projednávané věci byly povinny zkoumat, zda trestný čin, který žadatel (stěžovatel) spáchal, je dostatečné závažný k prokázání, že je nezbytné vyloučit jeho pobyt na území členského státu (Česká republika) a dále zda ohrožení veřejného zájmu obstojí v rámci „vážení" zájmu stěžovatele na jeho soukromém a rodinném životě. (...) Nelze připustit, aby požadavek na ochranu soukromého a rodinného života byl paušálně odmítán toliko s ohledem na formu trestného činu, která sice vypovídá o vnitřním psychickém stavu pachatele trestného činu, bez dalšího však nestanoví nic o závažnosti či druhu protiprávního jednání dle § 174a zákona o pobytu cizinců (resp. dle čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES o právu na sloučení rodiny).*" Nejvyšší správní soud tak neshledal důvodnou námitku stěžovatele, že pouhé spáchání úmyslného trestného činu je samostatným důvodem pro neprodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území.

[19] Stěžovateli lze přisvědčit, že se v napadeném rozhodnutí podrobně zabýval zásahem napadeného rozhodnutí do žalobcova soukromého a rodinného života, kdy tato povinnost plyne z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který zavazuje smluvní státy k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce. Povinnost zvážit přiměřenost dopadu každého rozhodnutí do těchto práv tak vyplývá přímo z Úmluvy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017–29). Stěžovatel však přiměřenost zásahu do rodinného a soukromého života žalobce posuzoval pouze z toho hlediska, že žalobce spáchal úmyslný trestný čin, a jen skutečně velmi závažný zásah napadeného rozhodnutí do sféry rodinného či soukromého života by mohlo odůvodnit vydání kladného rozhodnutí o žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území podle § 42a zákona o pobytu cizinců. Žalovaný v napadeném rozhodnutí několikrát poukázal na závažnost protiprávního jednání, kterého se žalobce dopustil, toto hodnocení bylo však zcela povrchní, bez jakéhokoli posouzení, zda osobní chování žalobce představuje skutečnou, aktuální a dostatečně závažnou hrozbu, kterou je dotčen některý ze základních zájmů společnosti dotyčného členského státu. Nejvyšší správní soud přitom nemíní činit kategorický závěr o tom, že by bylo zrušení pobytového oprávnění v případě žalobce vyloučeno. Je však nutné poukázat na skutečnost, že žalobce spáchal přečin porušení práv k ochranné známce a jiným označením, svým jednáním nikomu neublížil na zdraví ani nezpůsobil jiné závažné a trvající následky. V podstatě šlo o jediný exces v jinak řádném životě žalobce. Nejvyšší správní soud je proto přesvědčen, že se stěžovatel měl zabývat zásahem do soukromého a rodinného života žalobce v návaznosti na úvahu o různých aspektech spáchaného úmyslného trestného činu, např. jeho povahou, konkrétní závažností, či stupněm společenské škodlivosti. Pro zamítnutí žádosti žalobce o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu nestačí vycházet pouze z typové závažnosti spáchaného trestného činu.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Na základě výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[21] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný (stěžovatel) nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, jenž měl ve věci plný úspěch, v řízení o kasační stížnosti vznikly náklady v souvislosti s vyjádřením ke kasační stížnosti sepsaným advokátem.

[22] Nejvyšší správní soud proto v řízení o kasační stížnosti přiznal odměnu za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Za uvedené úkony právní služby náleží zástupci odměna ve výši 3100 Kč (§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, je třeba zvýšit přiznanou odměnu o částku 714 Kč, která odpovídá 21% sazbě této daně. Celkem tedy odměna zástupce činí částku ve výši 4114 Kč, kterou je stěžovatel povinen zaplatit, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2023

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu